

Sygn. akt IV CSK 408/18

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa T. P.
przeciwko A. P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 kwietnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 1 lutego 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje radcy prawnemu A. Z., prowadzącemu Kancelarię Radcy Prawnego w B. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 2700,- (dwa tysiące siedemset) zł, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powódce T. P. w postępowaniu kasacyjnym z urzędu.**

UZASADNIENIE

Powódka T. P. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 1 lutego 2018 r., oddalającego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 25 kwietnia 2017 r., którym oddalono powództwo przeciwko A. P. o zapłatę kwoty 88 347 zł tytułem odszkodowania za przeprowadzoną egzekucję komorniczą.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Powódka oparła wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c., podnosząc, że sądy obydwu instancji pozbawiły ją możliwości obrony poprzez nie ustanowienie na jej wniosek pełnomocnika z urzędu w oparciu o wadliwą ocenę, że powódka nie wykazuje nieporadności w toku procesu, podejmuje racjonalne decyzje i działania procesowe. Oczywiście zasadność skargi powódka uzasadnia wadliwością podpisu złożonego przez Sędziego SO J. C. pod sentencją wyroku z dnia 25 kwietnia 2017 r. Zdaniem powódki podpis ten nie spełnia wymagania czytelności i nie pozwala, by każda osoba znająca nazwisko osoby składającej podpis, mogła go odczytać.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury strona zostaje pozbawiona możliwości działania tylko wtedy, gdy doszło do całkowitego pozbawienia jej możliwości obrony swych praw, a więc gdy znalazła się w takiej sytuacji, która uniemożliwia, a nie tylko utrudnia lub ogranicza popieranie przed sądem dochodzonych żądań (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2014 r., V CSK 189/13; z dnia 27 maja 1999 r., II CKN 318/98; z dnia 9 listopada 2001 r., I CKN 438/00 - nie publ.). Sama odmowa ustanowienia dla strony pełnomocnika z urzędu co do zasady nie usprawiedliwia zaś zarzutu nieważności postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony swoich praw (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2017 r., V CSK 14/17 oraz z dnia 21 czerwca 2013 r., I CZ 51/13 - nie publ.). Wyjątkowo przyjmuje się nieważność postępowania z tej przyczyny, jeżeli strona wykazuje tak daleko

idącą nieporadność lub niezrozumienie reguł postępowania, że brak pełnomocnika istotnie nie pozwala jej skutecznie dążyć do obrony swych praw, w szczególności gdy strona wykazuje przy tym obniżenie zdolności poznawczych lub intelektualnych (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II CSK 167/13, nie publ.). Treść i forma pism procesowych składanych przez powódkę oraz podejmowane przez nią działania nie pozwalają Sądowi Najwyższemu określić jej uczestnictwa w procesie jako nieporadnego.

Z kolei przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ.).

W ocenie Sądu Najwyższego znak graficzny złożony przez Sędziego SO J. C. spełnia funkcję identyfikacyjną bezsprzecznie przypisywaną podpisowi, posiada on cechy charakterystyczne wspólne dla podpisów złożonych przez tę osobę na innych dokumentach. Gdyby jednak nawet przyjąć, że doszło do naruszenia przepisów postępowania na skutek zastosowania nieodpowiedniej formy podpisu, naruszenie to nie doprowadziłoby do kwalifikowanej wadliwości samego orzeczenia wobec niekwestionowanych okoliczności dotyczących składania podpisu oraz braku wątpliwości co do tożsamości osoby go składającej.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania i orzekł o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 6

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz. U. 2019, poz. 68).

aw

jw